

Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29 април 2004 г. за минималните стандарти относно условията, на които трябва да отговарят гражданите на трети страни или лицата без гражданство, за да могат да кандидатствуват за статут на бежанец или на лице, което по други причини се нуждае от международна защита, и относно съдържанието на този статут

Съветът на Европейския съюз,

Като взе пред вид Договора за създаване на Европейската общност, и по-конкретно неговия член 63, т.1, с, т.2,а, и т.3, а,

Като взе пред вид предложението на Комисията¹,

Като взе пред вид становището на Европейския парламент²,

Като взе пред вид становището на Европейския икономически и социален съвет³,

като взе пред вид становището на Комитета на регионите⁴,

Като взема под внимание както следва:

- 1) Една обща политика в областта на убежището, включваща общ европейски режим на убежище, представлява съставен елемент на целта на Европейския съюз, състояща се в постепенното създаване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие, открито за онези, които, подтикнати от обстоятелствата, търсят по законен начин защита в Общността.
- 2) На специалната среща на Европейския съвет в Тампере от 15 и 16 октомври 1999 година беше постигната договореност да се създаде общ европейски режим на убежище, основан на цялостното и пълно прилагане на Женевската конвенция от 28 юли 1951 година (“Женевска конвенция”) за статута на бежанците, допълнена с Ню Йоркския протокол от 31 януари 1967 година (“Протокола”) и по този начин да се гарантира, че никое лице няма да бъде върнато на територията, на която то би било изложено на опасност от преследване, т.е. да се утвърди принципът за забрана на връщането (*non-refoulement*).
- 3) Женевската конвенция и Протоколът към нея представляват крайъгълен камък на международния правен режим за защита на бежанците.
- 4) Заключениета от Европейския съвет от Тампере предвиждат, че общият европейски режим на убежище би трябвало да включва в краткосрочна перспектива сближаване на нормите относно признаването на бежанците и съдържанието на статута на бежанец.
- 5) Заключениета на Европейския съвет от Тампере уточняват също така, че нормите относно статута на бежанец би трябвало да бъдат допълнени и с мерки за субсидиарни форми на закрила, които да предлагат сходен статут на всяко лице, нуждаещо се от такава закрила.
- 6) Основната цел на настоящата директива е, от една страна да осигури прилагането от всички държави-членки на общи критерии за идентифициране на лицата, които реално се нуждаят от международна закрила, и от друга страна, да осигури минимално равнище на предимства за тези лица във всички държави-членки.
- 7) Сближаването на нормите относно признаването и съдържанието на статута на бежанец и на субсидиарната закрила би трябвало да допринесе за

¹ ОВ С 51 Е, 26.2.2002 г., с.325.

² ОВ С 300 Е, 11.12.2003 г., с.25.

³ ОВ С 221, 17.9.2002 г., с.43.

⁴ ОВ С 278, 14.11.2002 г., с.44.

ограничаване на вторичното придвижване на търсещите убежище между държавите членки, в случаите, в които това придвижване се дължи единствено на съществуващи различия в правната рамка на държавите-членки.

- 8) Самото естество на минималните стандарти предполага, че държавите-членки би трябвало да могат да предвидят или да поддържат по-благоприятни условия за гражданите на трети страни или за лицата без гражданство, които искат международна закрила от държава-членка, когато подобно искане се разглежда като внесено на основание, че съответното лице има качеството на бежанец по смисъла на член 1А от Женевската конвенция, или е лице, което по други причини се нуждае от международна закрила.
- 9) Гражданите на трети страни или лицата без гражданство, на които е разрешено да пребивават на територията на държавите членки на основания, различни от необходимостта от международна закрила, а по собствена преценка от съчувствие или по хуманитарни съображения, не попадат в приложното поле на настоящата директива.
- 10) Настоящата директива зачита основните права, както и признатите принципни, по-конкретно в Хартата на основните права на Европейския съюз. По-специално, настоящата директива има за цел да гарантира пълното зачитане на човешкото достойнство и правото на убежище на търсещите убежище и на придружаващите ги членове на тяхното семейство.
- 11) По отношение на третирането на лицата, попадащи в приложното поле на настоящата директива, държавите-членки са обвързани от задължения, произтичащи от международноправните актове, по които са страни, и които забраняват дискриминацията.
- 12) "Върховният интерес на детето" следва да бъде първостепенно съображение на държавите членки при прилагането на настоящата директива.
- 13) Настоящата директива не накърнява Протокола за правото на убежище на гражданите на държавите членки на Европейския съюз приложен към Договора за създаване на Европейската общност.
- 14) Признаването на статута на бежанец е декларативен акт.
- 15) Консултациите с Върховния комисариат на Обединените нации за бежанците могат да предоставят полезни указания на държавите-членки, когато от тях се иска да се произнесат по евентуалното предоставяне на статут на бежанец по силата на член 1 на Женевската конвенция.
- 16) Уместно е да бъдат определени минимални стандарти относно дефиницията и съдържанието на статута на бежанец с оглед на подпомагането на компетентните национални органи на държавите-членки в прилагането на Женевската конвенция.
- 17) Необходимо е да се приемат общи критерии за признаване на статут на бежанец по смисъла на член 1 от Женевската конвенция на търсещите убежище.
- 18) По-конкретно е необходимо да се приеме обща дефиниция на следните понятия: необходимост от закрила, възникваща на място (*sur place*), източници на посегателства и на закрила; закрила в страната, и преследване, включително и на причините за преследване.
- 19) Закрила може да бъде предоставяна не само от държавата, но и от партии или организации, включително и от международни организации, отговарящи на условията, посочени в настоящата директива, които контролират даден район или значителната част от територията на държавата.
- 20) При разглеждането на молбите за международна закрила, представени от непълнолетни, е необходимо държавите-членки да вземат под внимание специфичните форми на преследване на децата.
- 21) Необходимо е също така да се приеме нова обща дефиниция на основанието за преследване "принадлежност към определена социална група".
- 22) Деянията, противоречащи на целите и принципите на Организацията на Обединените нации, са посочени в Преамбюла и в членове 1 и 2 на Хартата на Организацията на Обединените нации и между другото са включени в резолюциите на Организацията на Обединените нации относно "мерките за борба

- с международния тероризъм”, съгласно които “терористичните актове, методи и практики, както и умишленото финансиране и планиране на актове на тероризъм и подстрекателството към такива актове, противоречат на целите и принципите на Организацията на Обединените нации”.
- 23) Така както е посочено в чл.14, понятието “статут” може да означава и статут на бежанец.
  - 24) Уместно е да се приемат също така минимални стандарти относно дефиницията и съдържанието на статута на субсидиарна закрила. Субсидиарната закрила би трябвало да допълни закрилата на бежанците, уредена от Женевската конвенция.
  - 25) Необходимо е да се определят критериите, на които трябва да отговарят търсещите международна закрила, за да могат да кандидатствуват за субсидиарна закрила. Тези критерии би трябвало да бъдат определени на основата на международните задължения, произтичащи от актовете за правата на човека и вече съществуващите практики в държавите-членки.
  - 26) Опасностите, на които изобщо е изложено населението или част от населението на една страна, обикновено не представляват сами по себе си индивидуални заплахи, които могат да бъдат квалифицирани като тежки посегателства.
  - 27) Като общо правило членовете на семействата, поради самия факт на връзката си с бежанеца, рискуват да бъдат изложени на актове на преследване, които могат да представляват основание за предоставяне на статут на бежанец.
  - 28) Понятието национална сигурност и обществен ред обхваща също така случаите, в които гражданин на трета страна принадлежи към сдружение, поддържащо международния тероризъм, или подкрепя такова сдружение.
  - 29) Като се има пред вид, че предимствата, предоставяни на членовете на семействата на получилият статут на субсидирана закрила не трябва непременно да бъдат равностойни на предимствата, предоставени на получилия такъв статут, който отговаря на изискуемите условия, те трябва да бъдат справедливи по отношение на предимствата, с които се ползват получилият статут на субсидиарна закрила.
  - 30) В рамките, определени от техните международни задължения, държавите-членки могат да приемат такива разпоредби, съгласно които предоставянето на предимства по отношение на достъпа до работа, до социално осигуряване, до здравеопазване и до средства за интегриране, е подчинено на предварителното издаване на разрешително за пребиваване.
  - 31) Настоящата директива не се прилага по отношение на финансовите средства, предоставяни от държавите-членки за развитието на образованието и обучението.
  - 32) Следва да се вземат под внимание и практическите трудности, които срещат получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила при легализирането на своите чуждестранни дипломи, удостоверения или други документи за официална квалификация.
  - 33) По-конкретно, с цел да се избегнат социалните трудности, е уместно на получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, да бъде предоставяна, без дискриминация, в рамките на социалното подпомагане, адекватна социална помощ и средства за издръжка.
  - 34) Начините и подробностите по предоставянето на основни услуги в областта на социалното подпомагане и здравеопазването следва да бъдат определени във вътрешното законодателство. Възможността услугите, предоставяни на получилият статут на субсидиарна закрила, да се ограничават до основните услуги, трябва да се разбира в смисъл, че това понятие включва за най-малко минимален гарантиран доход за заинтересованото лице, помощ в случай на заболяване или бременност, и семейни надбавки, доколкото тези услуги се предоставят от съответната държава-членка на собствените ѝ граждани съгласно нейното законодателство.
  - 35) На получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила следва да бъде гарантиран достъп до здравеопазване, който включва здравни услуги както по отношение на физическото, така и на психическото здраве.
  - 36) Уместно е редовно да се прави оценка на прилагането на настоящата директива, като се взема под внимание по-конкретно развитието на международните задължения на

държавите-членки по отношение на забраната за връщането на чужденците в страните им (*non-refoulement*), на развитието на пазарите на труда в държавите-членки, както и на разработването на общите основни принципи в областта на интегриране.

- 37) Като се има пред вид, че целите на настоящата директива, и по-конкретно установяването на минимални стандарти относно предоставянето от държавите-членки на международна закрила на граждани на трети страни и на лица без гражданство и относно съдържанието на предоставената закрила, не могат да бъдат осъществени в достатъчна степен от държавите-членки и следователно могат, поради мащабите и последиците от настоящата директива, да бъдат реализирани по-добре на равнището на Общността, Общността може да приеме мерки, съгласно принципа на субсидиарността, записан в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалността, така както той е прогласен в горепосочения член, настоящата директива не излиза от рамките на необходимото за постигането на тези цели.
- 38) В съответствие с член 3 на Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия, приложен към Договора за Европейски съюз и към Договора за създаване на Европейската общност, Обединеното кралство уведоми, с писмо от 28 януари 2002 година, за желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящата директива.
- 39) Съгласно член 3 на горепосочения протокол, Ирландия уведоми, с писмо от 13 февруари 2002 година, за желанието си да участва в приемането и прилагането на настоящата директива.
- 40) Съгласно членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейски съюз и към Договора, учредяващ Европейската общност, Дания не участва в приемането на настоящата директива, и следователно не е обвързана с нея и от нея не произтичат задължения за Дания по нейното прилагане.

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Първа глава

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член първи

Предмет и приложно поле

Предмет на настоящата директива е установяването на минимални стандарти относно условията, на които трябва да отговарят гражданите на трети страни или лицата без гражданство, за да могат да кандидатствуват за статут на бежанец, или на лицата, които по други причини, имат нужда от международна закрила, и относно съдържанието на предоставената закрила.

Член 2

За целите на настоящата директива :

- a) “международна закрила” е статутът на бежанец и статутът на субсидиарна закрила, така както те са определени в точки d) и f);
- b) “Женевска конвенция”, е Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 година, изменена с Ню Йоркския протокол от 31 януари 1967 година;
- c) “бежанец” е всеки гражданин на трета страна, който, поради основателните си опасения от преследване по причина на своята раса, вероизповедание, националност, политическите си възгледи или принадлежността си към определена социална група, се намира извън страната, чиито гражданин е той, и който не може или поради тези опасения не желае да се обърне за закрила към тази страна, или всяко лице без гражданство, което, като се намира по горепосочените причини извън страната на

- обичайното си местожителство, не може или поради своите опасения не желае да се завърне в нея, и което не попада в приложното поле на член 12;
- d) “статут на бежанец” е признаването от държава-членка на качеството на бежанец на гражданин на трета страна или на лице без гражданство;
  - e) “лице, което може да търси субсидиарна закрила” е всеки гражданин на трета страна или всяко лице без гражданство, което не отговаря на условията за бежанец, но за което има сериозни и потвърдени основания да се смята, че ако бъде изпратено обратно в страната си на произход, или в случай на лице без гражданство - в страната на обичайното си местожителство, би било изложено на реална опасност от тежки посегателства, така както те са определени в член 15, като по отношение на това лице не се прилагат алинеи 1 и 2 на член 17, или като се взема под внимание опасността, това лице не може или не желае да получи закрилата на тази страна;
  - f) “статут на субсидиарна закрила”, е признаването от държава-членка на гражданин на трета страна или на лице без гражданство за лице, което може да получи субсидиарна закрила;
  - g) “искане за международна закрила” е искането за закрила, представено пред държава-членка от гражданин на трета страна или от лице без гражданство, което може да бъде разбирано като искане, насочено към получаване на статут на бежанец или на статут на субсидиарна закрила, като молителят не иска изрично друг тип закрила, извън приложното поле на настоящата директива, който може да бъде предмет на отделна молба;
  - h) “членове на семейството”, доколкото семейството вече е било създадено в страната на произход, са долуизброените членове на семейството на получилия статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, които се намират в същата държава-членка във връзка с искането за международна закрила:
    - съпругата/съпругът на получилия статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, или неговият несемеен партньор, с когото поддържа трайна връзка, ако законодателството или действащата практика в съответната държава-членка приравняват положението на несемейните двойки към положението на семейните двойки, в рамките на своето право относно чужденците;
    - децата на двойката, посочена в текста след първото тире, или на получилия статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, при условие, че те не са семейни или са на негова издръжка, без да се взема под внимание фактът дали те са родени в брака, родени извън брака, или осиновени съгласно дефинициите на вътрешното право;
  - i) “непридружени лица, ненавършили пълнолетие”, са граждани на трета страна или лицата без гражданство на възраст под осемнадесет години, които влизат на територията на държавите-членки без да са придружени от пълнолетно лице, отговорно за тях по силата на закон или на обичай, и дотогава, докато те не бъдат поети от такова лице; този израз включва също така лицата, ненавършили пълнолетие, които са изоставени след влизането им на територията на държавите-членки;
  - j) “документ за пребиваване”, е всяко разрешително или удостоверение, издадено от органите на държава-членка и във формата, предвидена от нейното законодателство, разрешаващо на гражданин на трета страна или на лице без гражданство да пребивава постоянно на нейна територия;
  - k) “страна на произход” е страната или страните, чиито гражданин е молителят, или ако той е лице без гражданство, страната на неговото обичайно местожителство.

Член 3

По-благоприятните стандарти

Държавите-членки могат да приемат или да запазват по-благоприятни стандарти за определяне на лицата, които отговарят на условията за предоставяне на статут на бежанец или на лице, което може да се получи субсидиарна закрила, както и да определят съдържанието на международната закрила, доколкото тези стандарти са съвместими с настоящата директива.

ГЛАВА II

ОЦЕНЯВАНЕ НА МОЛБИТЕ ЗА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА

Член 4

Оценяване на фактите и обстоятелствата

1. Държавите-членки могат да преценят, че е задължение на молителя да представи, във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила. Държавата-членка следва да оцени, в сътрудничество с молителя, елементите, свързани с искането.
2. Елементите, посочени в т.1 се състоят от информацията на молителя и от всички документи, с които разполага молителят за своята възраст, минало, включително и на свързаните с него роднини, за своята самоличност, за своето или своите гражданство/а, за страната или страните, както и за мястото или местата на предишно пребиваване, предходните му молби за убежище, за своя маршрут на пътуване, документи за самоличност и за пътуване, както и причините за искането на международна закрила.
3. Оценка на молбата за международна закрила следва да бъде извършено на лично основание, като се вземат под внимание следните елементи:
  - a) всички относими факти, свързани със страната на произход в момента на вземането на решение по искането, включително и законите и подзаконовите актове на страната на произход, както и начина на тяхното прилагане;
  - b) относими информации и документи, представени от молителя, включително и информации, позволяващи да се определи дали молителят е бил или би могъл да бъде обект на преследване или на тежки посегателства;
  - c) личният статут и личното положение на молителя, включително и такива фактори като неговото минало, неговият пол и неговата възраст, за да може да се определи дали, актовете, на които молителят е бил или рискува да бъде изложен, биха могли да бъдат считани за преследване или за тежко посегателство, като се има пред вид личното положение на молителя;
  - d) фактът дали след напускането на страната си на произход, молителят е упражнявал или не дейности, чиято единствена цел или основна цел е била да се създадат необходимите условия, за да се предяви молба за международна закрила, с цел да се определени дали тези дейности биха го изложили на преследване или на тежко посегателство, ако той би се завърнал в тази страна;
  - e) дали е разумно да се смята, че молителят би могъл да се ползва със закрила на друга страна, чието гражданство той би могъл да иска.
4. Фактът, че един молител вече е бил преследван или вече е понесъл тежки посегателство или е бил обект на директни заплахи за подобно преследване или подобни посегателства е сериозен признак за основателни опасения на молителя от преследване или от реален риск да понесе тежки посегателства, освен ако съществуват определени основания да се смята, че това преследване или тези тежки посегателства не биха се повторили.
5. Когато държавите-членки прилагат принципа, съгласно който молителят трябва да обоснове своята молба, и когато определени аспекти на неговите декларации не се подкрепят от документни или други доказателства, тези аспекти не изискват потвърждение, когато са изпълнени следните условия:
  - a) молителят реално е положил усилия да обоснове своето искане;
  - b) всички относими елементи, с които молителят разполага, са били представени и е било дадено задоволително обяснение за липсата на останалите доказателствени елементи;
  - c) декларациите на молителя са преценени за свързани и достоверни и те не противоречат на известните и относими към неговото искане общите и конкретни информации;

- d) молителят е представил искането си за международна закрила във възможно най-ранния момент, освен ако молителят може да посочи определени причини за това, че не го е направил, и
- e) общата достоверност на твърденията на молителя е могла да бъде установена.

Член 5

Необходност от международна закрила, възникваща на място (*sur place*)

1. Основателно опасение от преследване или реална опасност от понасяне на тежки посегателства може да се основава на събитията, настъпили след като молителят е напуснал страната си на произход.
2. Основателно опасение от преследване или реална опасност от понасяне на тежки посегателства може да се основава на дейности, извършени от молители след неговото заминаване от страната на произход, особено ако се установи, че дейностите, на които се основава искането, представляват израз или продължение на убежденията или ориентацията, изразявани в страната на произход.
3. Без да се накърняват разпоредбите на Женевската конвенция, държавите-членки могат да решат, че намолител, който е подал последващо искане, обикновено няма да бъде предоставен статут на бежанец, ако опасността от преследвания се основава на обстоятелства, които молителят е създал по собствено решение след като е напуснал страната си на произход.

Член 6

Субекти на преследванията или на тежките посегателства

Субектите на преследванията или на тежките посегателства могат да бъдат:

- a) държавата;
- b) партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия;
- c) недържавни субекти, ако може да бъде доказано, че субектите, посочени в букви а) и б), включително и международните организации, не могат или не искат да предоставят закрила срещу преследванията или тежките посегателства по смисъла на член 7.

Член 7

Субекти на закрилата

1. Закрилата може да бъде предоставена от :
  - a) държавата или
  - b) партии или организации, включително и международни организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия.
2. Обикновено закрила се предоставя когато субектите, посочени в т.1, вземат разумни мерки, за да попречат на преследването или на тежките посегателства, между другото, чрез съществуването на ефективна съдебна система, позволяваща разкриването, преследването и наказването на деянията, представляващи преследване или тежко посегателство, и когато молителят има достъп до тази закрила.
3. При определянето на това дали една международна организация контролира една държава или значителна част от нейната територия и дали тя предлага закрила по смисъла на т.2, държавите-членки се съобразяват с евентуално съдържащите се указания в актовете на Съвета в тази област.

Член 8

Закрила във вътрешността на страната

1. При оценяването на искането за международна закрила, държавите-членки могат да решат, че един молител не се нуждае от международна закрила, когато в една част от страната на произход, не съществува никакво основание за опасения, че той може да бъде преследван, нито пък какъвто и да било реален риск той да понесе тежки посегателства и може да бъде направена разумна преценка, че молителят може да остане в тази част на страната.
2. При разглеждането на това дали част от страната на произход съответствува на т.1, държавите-членки вземат под внимание, в момента, в който се произнасят по молбата, общите условия в тази част на страната и личното положение на молителя.
3. Т.1 може да се прилага, без да се отчита съществуването на технически препятствия за завръщането в страната на произход.

Глава III

УСЛОВИЯ ЗА КАЧЕСТВОТО НА БЕЖАНЕЦ

Член 9

Актове на преследване

1. Актовете, считани за преследване по смисъла на член 1А от Женевската конвенция:
  - а) трябва да бъдат достатъчно сериозни по своето естество или по повторения си характер, за да представляват тежко нарушение на основните права на човека, и по-конкретно на правата, упражняването на които не е възможно да бъде ограничено по какъвто и да било начин по силата на член 15, т.2 на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, или
  - б) трябва да представляват съвкупност от различни мерки, включително и нарушения на правата на човека, която да бъде достатъчно тежка, за да засегне индивида по начин, сравним с посоченото в буква а).
2. Актовете на преследване, по смисъла на т.1, могат да вземат по-конкретно следните форми:
  - а) физическо или психическо насилие, включително и сексуално насилие;
  - б) законови, административни, полицейски и/или съдебни мерки, които са дискриминационни сами по себе си или се прилагат по дискриминационен начин;
  - в) преследвания или наказания, които са несъразмерни или дискриминационни;
  - г) отказ на съдебно обжалване, който се изразява в несъразмерно или дискриминационно наказание;
  - д) преследвания или наказания за отказ да бъде отбита военна служба в случай на военни действия, когато военната служба би предполагала извършването на престъпления или на деяния, свързани с изключващите клаузи, посочени в член 12, т.2;
  - е) актове, насочени срещу лицата по причина на техния пол или срещу деца.
3. Съгласно член 2, т.с), между мотивите, посочени в член 10, и актовете на преследване по т.1, трябва да има връзка.

Член 10

Мотиви за преследване

1. При оценяването на мотивите за преследване, държавите-членки вземат под внимание следните елементи:
  - a) понятието раса включва, по-конкретно, съображения за цвят на кожата, произход или принадлежност към определена етническа група;
  - b) понятието вероизповедание включва, по-конкретно, притежаването на теистични, нетеистични или атеистични убеждения, индивидуалното или колективното участие или въздържане от участие в частни или публични богослужения, други актове на вероизповедания или на изразяване на верски убеждения, както и форми на лично или обществено поведение, основаващи се на религиозни вярвания или наложени от тези вярвания;
  - c) понятието гражданство не се ограничава до гражданството или до неговото несъществуване, а обхваща по-конкретно, принадлежността към група, обособена чрез своята културна, етническа или езикова идентичност, общия си географски или политически произход, или чрез връзката си с населението на друга държава;
  - d) една група се счита за определена социална група, когато по-конкретно:
    - нейните членове споделят една вродена характеристика или обща история, която не подлежи на изменение, или споделят характеристика или вярване, до такава степен съществено за идентичността или съзнанието, че не би следвало от лицето да се изисква да се откаже от нея, и
    - тази група има собствена идентичност в съответната държава, защото е разглеждана като различна от заобикалящото я общество.
  - e) понятието политически възгледи обхваща, по-конкретно, възгледите, идеите или убежденията по въпроси, свързани с потенциалните субекти на преследване, посочени в член 6, както и с техните политики и методи, независимо дали тези възгледи, идеи или убеждения са били изразявани или не в действия на молителя.

2. Когато се преценява основателността на опасенията от преследване на един молител, не е от значение фактът дали той действително притежава характеристиката, свързана с раса, вероизповедание, гражданство, принадлежност към определена социална група или към политическите възгледи, която е в основата на преследването, щом като според субекта на преследването той притежава тази характеристика.

Член 11

Прекратяване

3. Всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство престава да бъде бежанец в следните случаи:
  - a) ако той отново е поискал закрила от страната, чието гражданство притежава, или
  - b) ако след като е загубил своето гражданство, той доброволно си го е възстановил, или
  - c) ако е придобил ново гражданство и е получил закрила от страната, чието гражданство е придобил, или
  - d) ако се е завърнал доброволно с цел да се установи в страна, която е напуснал, или извън която е останал поради опасения от преследване, или

- e) ако той не може повече да продължи да отказва получаването на закрила от страната, чието гражданство има, след като обстоятелствата, в резултат на които той е бил признат за бежанец, са престанали да съществуват;
  - f) по отношение на лице без гражданство - ако има възможност да се завърне в страната на предишното си обичайно местожителство, след като обстоятелствата, в резултат на които е бил признат за бежанец, са престанали да съществуват.
3. При прилагането на т.1, букви е) и f) държавите-членки преценяват дали промяната в обстоятелствата е достатъчно значителна, а не с временен характер, за да може опасението на бежанеца от преследване да не бъде разглеждано като основателно.

Член 12

Изключване

3. Всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство е изключен от статута на бежанец:
- a) когато попада в приложното поле на член първи, раздел Д на Женевската конвенция относно закрилата или помощта от орган или организация на Организацията на Обединените нации, различна от Върховния комисар на Обединените нации за бежанците. В случаите, в които тази закрила или помощ бъде преустановена на каквото и да е основание, без съдбата на тези лица да бъде окончателно уредена съгласно действащите резолюции на Общото събрание на Организацията на Обединените нации, настоящата директива ще може да се прилага *ipso facto* по отношение на тези лица;
  - b) когато компетентните органи на страната, в която той е установил своето пребиваване, считат, че той има права и задълженията, произтичащи от гражданството на тази страна, или равностойни права и задължения.
4. Всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство е изключен от статута на бежанец, когато са налице сериозни основания да се счита:
- a) че е извършил престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
  - b) че е извършил тежко престъпление от общ характер извън територията на страна на своето убежище, преди да бъде приет като бежанец, т.е. преди датата на получаване на документа за пребиваване, издаден на основата на бежанския му статут. Особено жестоките действия, дори и да са извършени с твърдения за политическа цел, биха могли да бъдат квалифицирани като тежки престъпления от общ характер;
  - c) че е признат за виновен в извършването на деяния, противоречащи на целите и принципите на Организацията на Обединените нации, така както те са записани в Преамбюла и в членове 1 и 2 на Хартата на Организацията на Обединените нации.
5. Точка 2 се прилага по отношение на лицата, които са подбудители към престъпления или към актовете, посочени в горепосочената точка, или участват в тях по какъвто и да било друг начин.

Глава IV

СТАТУТ НА БЕЖАНЕЦ

Член 13

Предоставяне на статут на бежанец

Държавите-членки предоставят статут на бежанец на всеки гражданин на страна или на лице без гражданство, който отговаря на условията, за да бъде разглеждан като бежанец, съгласно разпоредбите на Глава II и III.

Член 14

Отнемане, прекратяване на статут на бежанец или отказ от неговото подновяване

1. Що се отнася до молбите за международна закрила, внесени след влизането в сила на настоящата директива, държавите-членки отнемат статут на бежанец, предоставен от държавен, административен, съдебен или извънсъдебен орган на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, прекратяват го или отказват той да бъде подновен, когато бежанецът престане да се ползва с този статут по силата на член 11.
2. Без да се накърнява задължението на бежанеца по член 4, точка 1 да декларира всички относими факти и да предоставя всякакви удостоверителни документи, с които разполага, държавата-членка, която е предоставила статута на бежанец, представя доказателства за всеки отделен случай, че съответното лице е престанало да бъде или никога не е било бежанец по смисъла на точка 1 от настоящия член.
3. Държавите-членки отнемат статута на бежанец на всеки гражданин на трета страна или на лице без гражданство, прекратяват го или отказват да го подновят, ако установят, след като са предоставили статута на бежанец, че:
  - a) бежанецът е изключен или би трябвало да бъде изключен от статута на бежанец съгласно член 12;
  - b) невярното представяне или несъобщаването на факти от негова страна, включително и използването на документи с невярно съдържание, са имали определяща роля за решението да му бъде предоставен статут на бежанец.
4. Държавите-членки могат да отнемат статут на един бежанец, предоставен от правителствен, административен, съдебен или извънсъдебен орган, да го прекратят или да откажат да го подновят:
  - a) когато са налице разумни основания той да бъде разглеждан като заплаха за сигурността на държавата-членка, в която се намира;
  - b) като осъден с окончателно влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, той представлява заплаха за обществото на тази държава-членка.
5. В ситуациите, описани в точка 4, държавите-членки могат да решат да не предоставят статут на бежанец, когато подобно решение все още не е било взето.
6. Лицата, по отношение на които се прилагат точки 4 и 5, имат правото да упражняват правата, предвидени в членове 3, 4, 16, 22, 31, 32 и 33 на Женевската конвенция или сходни права, докато се намират в държавата-членка.

ГЛАВА V

УСЛОВИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СУБСИДИАРНА ЗАКРИЛА

Член 15

Тежки посегателства

Тежките посегателства са:

- a) смъртното наказание или екзекуцията, или
- b) изтезанието или нечовешкото или унизително отнасяне или наказание, наложени на молител в страната му на произход, или

- с) тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт.

Член 16

Прекратяване

1. Гражданин на трета страна или лице без гражданство престава да бъде лице, което може да се ползва със субсидиарна закрила, когато обстоятелствата, оправдали предоставянето на тази закрила, престанат да съществуват или са претърпели развитие до такава степен, че тази закрила вече не е необходима.
2. За целите на прилагането на точка 1, държавите-членки вземат под внимание промяната в обстоятелствата, като определят дали тя е достатъчно значима и не е временна, така че лицето, което може да се ползва със субсидиарна закрила, вече да не бъде изправено пред реална опасност от тежки посегателства.

Член 17

Изключване

1. Всеки гражданин на трета страна или лице без гражданство е изключен от кръга на лицата, които могат да се ползват със субсидиарната закрила, ако съществуват сериозни основания да се счита, че:
  - a) е извършил престъпление срещу мира, военно престъпление или престъпление срещу човечеството по смисъла на международните актове, съдържащи разпоредби относно тези престъпления;
  - b) че е извършил тежко престъпление от общ характер;
  - c) че е бил признат за виновен в извършването на деяния, противоречащи на целите и принципите на Обединените нации, така както те са записани в Преамбюла и в членове 1 и 2 на Хартата на Обединените нации.
  - d) представлява заплаха за обществото или за сигурността на държавата-членка, в която се намира.
2. Точка 1 се прилага към лицата, които са подбудители към престъпления или към актовете по горепосочената точка, или участвуват в тях по какъвто и да било друг начин.
3. Държавите-членки могат да изключат всеки гражданин на трета държава или лице без гражданство от кръга на лицата, които могат да се ползват със субсидиарна закрила, ако, преди неговото приемане в държавата-членка, той е извършил едно или няколко престъпления, които не попадат в приложното поле на точка 1 и които биха подлежали на наказание лишаване от свобода, ако биха били извършени в съответната държава-членка, и ако той е напуснал страната си на произход единствено с цел да избегне наказанията, налагани за тези престъпления.

ГЛАВА VI

СТАТУТ НА СУБСИДИАРНА ЗАКРИЛА

Член 18

Предоставяне на статут на субсидиарна закрила

Държавите-членки предоставят статут на субсидиарна закрила на гражданин на трета страна или на лице без гражданство, което отговаря на условията за лице, което може да получи субсидиарна закрила съгласно Глава II и V.

Член 19

Отнемане, прекратяване на статут на субсидиарна закрила или отказ от неговото подновяване

1. По отношение на молбите за международна закрила, внесени след влизането в сила на настоящата директива, държавите-членки отнемат статута на субсидиарна закрила, предоставен от правителствен, административен, съдебен или извънсъдебен орган на гражданин на трета страна или на лице без гражданство, прекратяват го или отказват да го подновят, когато заинтересованото лице престане да бъде лице, което може да се ползва със субсидиарната закрила по силата на член 16.
2. Държавите-членки могат да отнемат статута на субсидиарна закрила, предоставен от правителствен, административен, съдебен или извънсъдебен орган на гражданин на трета страна или на лице без гражданство, да го прекратят или да откажат да го подновят, когато след предоставянето на статута на субсидиарна закрила бъде установено, че заинтересованото лице е трябвало да бъде изключено от кръга на лицата, които отговарят на условията за получаване на субсидиарна закрила съгласно член 17, т.3.
3. Държавите-членки отнемат предоставения статут на субсидиарна закрила на всеки гражданин на трета страна или на лице без гражданство, прекратяват го или отказват да го подновят, ако:
  - а) след предоставянето на този статут бъде установено, че заинтересованото лице е или е трябвало да бъде изключено от кръга на лицата, които отговарят на условията за получаване на субсидиарна закрила съгласно член 17, т.1 и 2;
  - в) невярното представяне или несъобщаването на факти от негова страна, включително и използването на документи с невярно съдържание, са имали определяща роля за решението да му бъде предоставен статут на субсидиарна закрила.
4. Без да се накърнява задължението на гражданина на трета страна или на лицето без гражданство по член 4, точка 1 да декларира всички относими факти и да предоставя всякакви удостоверителни документи, с които разполага, държавата-членка, която е предоставила статута на субсидиарна закрила, представя доказателства за всеки отделен случай, че съответното лице е престанало да отговаря или не отговаря на условията за субсидиарна закрила по точки 1, 2 и 3 на настоящия член.

Глава VII

СЪДЪРЖАНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНАТА ЗАКРИЛА

Член 20

Общи правила

1. Настоящата глава не накърнява правата, предвидени в Женевската конвенция.
2. Настоящата глава се прилага както към бежанците, така и към лицата, които могат да получат субсидиарна закрила, ако няма указания в обратен смисъл.
3. При прилагането на настоящата глава държавите-членки вземат под внимание специфичното положение на уязвимите лица, като например лица, ненавършили пълнолетие, непридружени лица, ненавършили пълнолетие, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители, придружени от децата си, ненавършили пълнолетие и лица, които са били обект на изтезания, изнасилване или други тежки форми на психологическо, физическо или сексуално насилие.
4. Точка 3 не се прилага към лицата, чиито специфични нужди са установени след индивидуалното оценяване на тяхното положение.
5. Върховният интерес на детето представлява първостепенно съображение за държавите-членки при въвеждането на разпоредбите на настоящата глава относно лицата, ненавършили пълнолетие.

6. В рамките, определени от Женевската конвенция, държавите-членки могат да намалят предимствата, предоставени на основание на настоящата глава на бежанец, в случай че той е получил статут на бежанец на основата на дейностите, които е упражнявал с единствената цел или с основна цел да създаде необходимите условия, за да бъде признат за бежанец.
7. В рамките, определени от международните задължения на държавите-членки, те могат да намалят предимствата, предоставени на основание на настоящата глава на лице, което може да получи субсидиарна закрила, в случай че то е получило тази закрила на основата на дейностите, които е упражнявало с единствената цел или с основна цел да създаде необходимите условия, за да бъде признато за лице, което може да получи субсидиарна закрила.

Член 21

Закрила срещу връщането в страната на произход

1. Държавите-членки спазват принципа за забрана на връщането в страната на произход в съответствие със своите международни задължения.
2. Когато това не им е забранено по силата на международните задължения, посочени в т.1, държавите-членки могат да върнат в страната му на произход бежанец, независимо от това дали той е признат или не за такъв:
  - a) когато има сериозни основания да се смята, че той представлява заплаха за сигурността на държавата-членка, в която се намира, или
  - b) като осъден с окончателно влязла в сила присъда за особено тежко престъпление, той представлява заплаха за обществото в тази държава-членка.
4. Държавите-членки могат да откажат да предоставят, да отнемат, да прекратят или да откажат да подновят разрешително за пребиваване на бежанец, който попада в приложното поле на точка 2.

Член 22

Информация

Държавите-членки предоставят на лицата, за които е признато, че се нуждаят от международна закрила, във възможно най-кратък срок след предоставянето на съответния статут на закрила, достъп до информация на езика, на който се предполага, че те разбират, за правата и задълженията, произтичащи от съответния статут на закрила.

Член 23

Запазване на целостта на семейството

1. Държавите-членки полагат грижи за запазване на целостта на семейството.
2. Държавите-членки полагат грижи членовете на семейството на получилия статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, които в лично качество не отговарят на условията, необходими за получаване на такъв статут, да могат да подадат молба за предимствата, посочени в членове 24 до 34, в съответствие с националните процедури и доколкото това е съвместимо с личния правен статут на члена на семейството.

По отношение на членовете на семейството на ползващите се със статут на субсидиарната закрила, държавите-членки могат да определят условия за предоставянето на такива предимства.

- В този случай, държавите-членки полагат грижи предоставените предимства да гарантират адекватно жизнено равнище.
3. Точки 1 и 2 не са приложими в случаите, в които член на семейството е или би следвало да бъде изключен от статута на бежанец или от статута на субсидиарна закрила, в изпълнение на глави III и V.
  4. Без да се накърняват разпоредбите на точки 1 и 2, държавите-членки могат да откажат, да ограничат или да отнемат предимствата, посочени в тях, по причини, свързани с националната сигурност или обществения ред.
  5. Държавите-членки могат да решат, че настоящият член се прилага и по отношение на други близки роднини, които живеят в семейството към датата на отпътуване от страната на произход и които следователно са били изцяло или основно на издръжка на получилия статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила.

Член 24

Разрешително за пребиваване

1. Във възможно най-кратък срок след предоставянето на статута, държавите-членки издават на получилия статут на бежанец разрешително за пребиваване, валидно за период най-малко от три години, и подлежащо на подновяване, освен ако императивни причини, свързани с националната сигурност или с обществения ред, не допускат това, и без да се накърняват разпоредбите на член 21, точка 3.

Без да се накърняват разпоредбите на член 23, точка 1, на членовете на семейството на получилия статут на бежанец може да бъде издадено разрешително за пребиваване, валидно най-много за период до три години и подлежащо на подновяване.

2. Във възможно най-кратък срок след предоставянето на статута, държавите-членки издават на получилия статут на субсидиарна закрила, разрешително за пребиваване, валидно за период най-малко една година, и подлежащо на подновяване, освен ако императивни причини, свързани с националната сигурност или с обществения ред не допускат това.

Член 25

Документи за пътуване

1. Държавите-членки издават на получилия статут на бежанец документи за пътуване, изготвени съгласно Приложението към Женевската конвенция, и предназначени за пътуване извън нейната територия, освен ако императивни причини, свързани с националната сигурност или с обществения ред не допускат това.
2. Държавите-членки издават на получилия статут на субсидиарна закрила, които се оказват в невъзможност да получат национален паспорт, документи, които им дават възможност да пътуват, най-малко в случаите, в които тяхното присъствие в друга държава се налага по сериозни хуманитарни причини, освен ако императивни причини, свързани с националната сигурност или с обществения ред не допускат това.

Член 26

Достъп до работа

1. Държавите-членки разрешават на получилите статут на бежанец да упражняват дейност като наети или самонаети лица, при спазване на общоприложимите норми в съответната професия и в държавните служби, веднага след като статута на бежанец им бъде предоставен.
2. Държавите-членки полагат грижи на получилите статут на бежанец да бъдат предлагани такива дейности като например възможности за обучение, свързано с работата, за пълнолетните лица, дейности по професионалното обучение и практика на работното място, при условия, равностойни на условията, приложими към собствените граждани.
3. Държавите-членки разрешават на получилите статут на субсидиарна закрила, да работят като наети или самонаети лица, при спазване на общоприложимите норми в съответната професия и в държавните служби, веднага след като им бъде предоставен статут на субсидиарна закрила. Може обаче да се вземе под внимание положението на пазара на труда в държавите-членки, включително и по отношение на евентуално определяне на приоритетите за достъп до работни места за ограничен период от време, който следва да бъде определен съгласно вътрешното законодателство. Държавите-членки полагат грижи получилия статут на субсидиарна закрила да има достъп до длъжност, за която е получил предложение съгласно националните норми за определяне на приоритетите на пазара на труда.
4. Държавите-членки полагат грижи получилите статут на субсидиарна закрила да имат достъп до дейности като например възможности за обучение, свързани със работа, за възрастните, дейности по професионално обучение и практика на работното място в условия, които следва да бъдат определени от държавите-членки.
5. По отношение на възнагражденията, достъпа до системата на социално осигуряване за наемната или самонаетата професионална дейност, както и други условия, свързани със заетостта, се прилага вътрешното законодателство.

Член 27

Достъп до образование

1. Държавите-членки предоставят пълен достъп до образователната система на всички лица, ненавършили пълнолетие, на които е предоставен статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, при условията, приложими за собствените граждани.
2. Държавите-членки разрешават на пълнолетните лица, на които е предоставен статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, достъп до системата на общото образование, както и до професионално усъвършенствуване или преквалификация, при условия, приложими за гражданите на трети страни, законно пребиваващи на тяхна територия.
3. Държавите-членки полагат грижи за равноправното третиране на получилите статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила със собствените граждани в рамките на действащите процедури за признаване на дипломите, удостоверенията или на други основания за официална квалификация.

Член 28

Социално подпомагане

1. Държавите-членки полагат грижи получилите статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, да получават в държавата-членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно с предвиденото за гражданите на тази държава-членка.
2. По изключение от общото правило, посочено в точка 1, държавите-членки могат да ограничат социалното подпомагане, предоставено на получилите субсидиарна закрила, до основните услуги, като тези основни услуги бъдат предоставяни на

равнището и в съответствие с условията за достъп, приложими към собствените граждани.

Член 29

Медицински грижи

1. Държавите-членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, да имат достъп до медицински грижи при условията за достъп, приложими към гражданите на държавата-членка, предоставила този статут.
2. По изключение от общото правило, посочено в точка 1, държавите-членки могат да ограничат здравните грижи, предоставяни на получилият субсидиарна закрила, до основните услуги, като тези основни услуги бъдат предоставяни на равнището и в съответствие с условията за достъп, приложими към собствените им граждани.
3. Държавите-членки предоставят, при условията за достъп, приложими за гражданите на държавата-членка, която е предоставила статута, подходящите медицински грижи на получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, които имат специални нужди, като например бременните жени, лицата с увреждания, лицата, които са били жертви на изтезания, на изнасилване или на други тежки форми на морално, физическо или сексуално насилие, или на лица, ненавършили пълнолетие, които са били жертви на каквато и да било форма на злоупотреби, небрежност, експлоатация, изтезание, на жестоко, нечовешко и унижително отнасяне или на въоръжени конфликти.

Член 30

Непридружени лица, ненавършили пълнолетие

1. Във възможно най-кратък срок след предоставянето на статута на бежанец или на статута на субсидиарна закрила, държавите-членки приемат необходимите мерки, за да осигурят представителството на непридружени лица, ненавършили пълнолетие, от законен попечител, или при необходимост, от организация, отговаряща за грижите за лица, ненавършили пълнолетие, и за тяхното благосъстояние, или всякаква друга подходяща форма на представителство, включително и произтичаща от законодателството или от съдебно решение.
2. При прилагането на настоящата директива държавите-членки полагат грижи нуждите на непридружените лица, ненавършили пълнолетие, да бъдат надлежно взети под внимание от определения попечител или представител. Компетентните органи редовно правят оценка на положението.
3. Държавите-членки полагат грижи непридружените лица, ненавършили пълнолетие, да бъдат настанени:
  - a) при пълнолетни роднини, или
  - b) в приемно семейство, или
  - c) в специализирани центрове за настаняване на непълнолетни лица, или
  - d) в други места за настаняване, приспособени за непълнолетни.

Във връзка с това е уместно да се вземе под внимание мнението на детето, в зависимост от неговата възраст и степен на зрялост.

4. Доколкото това е възможно, братя и сестри следва да не бъдат разделяни, като се има пред вид върховният интерес на съответното лице, ненавършило пълнолетие, и по-конкретно неговата възраст и степен на зрялост. В случай на непридружени лица, ненавършили пълнолетие, промените в мястото на тяхното пребиваване се ограничават до минимум.

5. С цел да бъде взет под внимание върховният интерес на непридруженото лице, ненавършило пълнолетие, държавите-членки издирват във възможно най-кратък срок членовете на тяхното семейство. В случай че съществуват заплахи за живота или физическата цялост на едно лице, ненавършило пълнолетие, или на неговите близки, особено ако те са останали в страната на произход, трябва да се положат грижи за запазване на тайната при събирането, обработването и разпространението на информацията относно тези лица.
6. Служителите, отговарящи за непридружените лица, ненавършили пълнолетие, следва да са получили или да получат подходящо обучение относно потребностите на тези лица.

Член 31

Достъп до жилищно настаняване

Държавите-членки полагат грижи лицата, получили статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, да получат достъп до жилище при условия, равностойни на условията, приложими към гражданите на други трети страни, законно пребиваващи на тяхна територия.

Член 32

Свобода на придвижване в рамките на държава-членка

Държавите-членки позволяват на лицата, получили статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, да се придвижват свободно в рамките на тяхната територия, при същите условия, и при същите ограничения, които са предвидени за гражданите на други трети страни, законно пребиваващи на тяхна територия.

Член 33

Достъп до средства за интегриране

1. С цел да се улесни интегрирането на бежанците в обществото, държавите-членки изготвят програми за интегриране, каквито преценят за подходящи или създават предварителни условия, гарантиращи успеха на тези програми.
2. В случаите, в които преценят това за необходимо, държавите-членки предоставят на получилите статут на субсидиарна закрила, достъп до програмите за интегриране.

Член 34

Репатриране

Държавите-членки могат да предвидят помощ за получилите статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, които изразяват желание да бъдат репатрирани.

Глава VIII

АДМИНИСТРАТИВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 35

Сътрудничество

Всяка от държавите-членки назначава национално звено за контакт, чиито координати съобщава на Комисията, която ги съобщава на останалите държави-членки.

Държавите-членки, във връзка Комисията, приемат всички необходими разпоредби за установяване на пряко сътрудничество и обмен на информация между компетентните органи.

Член 36

Персонал

Държавите-членки се уверяват, че органите и другите организации, които изпълняват настоящата директива, са получили необходимата подготовка и са обвързани с принципа за тайната, така както той е определен във вътрешното право, по отношение на информацията, които получават в хода на своята работа.

ГЛАВА IX

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 37

Доклади

1. Най-късно на 10 април 2008 година Комисията представя доклад пред Европейския парламент и пред Съвета по прилагането на настоящата директива и предлага, при необходимост, съответните промени. Тези предложения за изменение се отнасят с предимство до членове 15, 26 и 33. Държавите-членки съобщават на Комисията всяка информация, необходима за подготовката на този доклад, най-късно до 10 октомври 2007 година.
2. След представянето на горепосочения доклад, Комисията представя пред Европейския парламент и Съвета доклад по прилагането на настоящата директива най-малко веднъж на пет години.

Член 38

Въвеждане

1. Държавите-членки поставят в действие законодателните, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за привеждане в съответствие с настоящата директива, най-късно до 10 октомври 2006 година. Те уведомяват веднага Комисията за това. При приемането на тези разпоредби от държавите-членки, те се позовават на настоящата директива, или се придружават от подобно позоваване при обнародването им. Начините на позоваване се определят от държавите-членки.
2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на вътрешноправните разпоредби, които приемат в областта, уредена от настоящата директива.

Член 39

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден, следващ деня на нейното обнародване в *Официалния вестник на Европейския съюз*.

Член 40

Адресати

Адресати на настоящата директива, съгласно Договора за създаване на Европейската общност, са държавите-членки.

Изготвена в Брюксел, 29 април, 2004 година

За Съвета
Председател
М. Мак Дауъл

Във връзка с изготвянето на доклад за дейността на Комитета за мониторинг на развитието на икономиката на ЕС за периода от 1 януари до 31 декември 2003 г. и в контекста на изготвянето на годишния доклад за развитието на икономиката на ЕС за 2004 г. Комитетът за мониторинг на развитието на икономиката на ЕС е изготвил доклад за дейността си през 2003 г. и за своите работни документи за 2004 г.

Във връзка с изготвянето на доклад за дейността на Комитета за мониторинг на развитието на икономиката на ЕС за периода от 1 януари до 31 декември 2003 г. и в контекста на изготвянето на годишния доклад за развитието на икономиката на ЕС за 2004 г. Комитетът за мониторинг на развитието на икономиката на ЕС е изготвил доклад за дейността си през 2003 г. и за своите работни документи за 2004 г.

Във връзка с изготвянето на доклад за дейността на Комитета за мониторинг на развитието на икономиката на ЕС за периода от 1 януари до 31 декември 2003 г. и в контекста на изготвянето на годишния доклад за развитието на икономиката на ЕС за 2004 г. Комитетът за мониторинг на развитието на икономиката на ЕС е изготвил доклад за дейността си през 2003 г. и за своите работни документи за 2004 г.

Във връзка с изготвянето на доклад за дейността на Комитета за мониторинг на развитието на икономиката на ЕС за периода от 1 януари до 31 декември 2003 г. и в контекста на изготвянето на годишния доклад за развитието на икономиката на ЕС за 2004 г. Комитетът за мониторинг на развитието на икономиката на ЕС е изготвил доклад за дейността си през 2003 г. и за своите работни документи за 2004 г.